

CONTROLE TRAJECTBEGELEIDING DOOR ONDERWIJSINSPECTIE VANAF 2015-2016

CONTEXTGEGEVENS

- (1) Volgens een interne juridische analyse door de onderwijsinspectie kan de verplichte trajectbegeleiding in onderwijsdecreet XXIV gekoppeld worden aan de erkenningsvoorwaarden. Bij een doorlichting is het dus mogelijk dat een centrum een advies 2 (beperkt gunstig) of advies 3 (ongunstig) krijgt omwille van het niet naleven van de bepalingen met betrekking tot de verplichte trajectbegeleiding.
- (2) De nieuwe opleidingsprofielen NT2, verplicht vanaf het schooljaar 2015-2016, geven de centra de autonomie én de opdracht om een opleidingsaanbod te organiseren dat aansluit bij de leerbehoefte van de NT2-cursist. Dit veronderstelt een andere aanpak, een ander perspectief: het gaat niet om een opleidingsaanbod waarbinnen de cursist wordt geplaatst, maar om de organisatie van een aanbod dat maximaal aansluit bij de leerbehoefte van de cursist. De centra bepalen de rollen en domeinen waarbinnen NT2 wordt aangeleerd op basis van de leerbehoefte van de cursisten.
- (3) In het verlengde van de verplichting om een behoeftegericht aanbod te organiseren, bepaalt Onderwijsdecreet XXIV dat de centra de leerbehoefte van de NT2-cursist op een deugdelijke manier in kaart brengen. Dit moet gebeuren op niveau van de individuele cursist en rekening houdend met het beginniveau van de cursist, zijn perspectief en het perspectief van de doorverwijzer. De decreetgever gaat ervan uit dat het zonder een (navolgbare) individuele trajectbegeleiding, onmogelijk is om een behoeftegericht leertraject voor elke individuele cursist uit te tekenen.
- (4) Centra hebben tijd nodig om de hierboven genoemde perspectiefwisseling te realiseren. Er wordt hard gewerkt maar het proces is nog niet af. Sommige centra staan verder met deze ontwikkeling dan andere. Uit doorlichtingen blijkt ook dat centra inspanningen leveren om een kwaliteitsvolle trajectbegeleiding op punt te stellen maar dat vele centra nog zoekende zijn. Dat centra de trajectbegeleiding (ook die voor AAV) onvoldoende kwaliteitsvol invullen, werd tot nu in de doorlichtingsverslagen vastgesteld zonder gevolg voor het advies. De administratie is vragende partij voor een striktere opvolging.

PLAN VAN AANPAK

Vanuit deze contextgegevens opteert de onderwijsinspectie voor volgend plan van aanpak:

- (1) De decretale voorschriften voor de verplichte trajectbegeleiding worden tijdens een doorlichting opgenomen in de basisregelgeving. De facto zal dit zijn vanaf 1/2/2016 zijn. De naleving van OD XXIV wordt gecontroleerd binnen het luik 'basisregelgeving'. Deze controle leidt tot een oordeel 'ja' dan wel 'nee'. Bij het niet naleven van de basisregelgeving kan de inspectie tot een vervolgonderzoek beslissen met het volledige doorlichtingsteam. Dit betekent dat centra die niet aan de decretale verplichtingen betreffende trajectbegeleiding voldoen geen advies 2 'beperkt gunstig' of advies 3 'ongunstig' krijgen, maar wel een opvolging.
- (2) Het toezicht 'basisregelgeving trajectbegeleiding' wordt uitgevoerd aan de hand van duidelijk geformuleerde criteria die naadloos aansluiten bij onderwijsdecreet XXIV.
- (3) We leggen een procedure en een methode vast die voor de centra geen planlast veroorzaakt.
- (4) Tijdens het eerste semester van het schooljaar 2015-2016 wordt een constructief en stimulerend onderzoek georganiseerd waarbij centra niet 'gesanctioneerd' kunnen worden. De bedoeling is om een stand van zaken op te maken en waar nodig de centra te stimuleren om verder werk te maken van een kwaliteitsvolle trajectbegeleiding en een behoeftegericht/ behoeftegedekkend aanbod.

DE KWALITEITSCRITERIA

De zeven kwaliteitscriteria:

1. De **trajectbepaling** gebeurt op het niveau van de individuele cursist.
2. De **trajectbepaling** gebeurt in samenspraak met de cursist.
3. Het **traject** dat de cursist volgt, is in overeenstemming met het startniveau van de cursist behalve in het geval van een gemotiveerde afwijking.
4. Het **traject** dat de cursist volgt, is in overeenstemming met het eindperspectief van de cursist behalve in het geval van een gemotiveerde afwijking.
5. Het **traject** dat de cursist volgt, is in overeenstemming met de vraag van de doorverwijzer behalve in het geval van een gemotiveerde afwijking.
6. Het **onderwijsaanbod** NT2 in het centrum wordt georganiseerd in functie van de trajectbepaling van de individuele cursist.
7. De **evaluatiepraktijk** is afgestemd op het individuele traject van de cursist.

Geen vormvereisten

Belangrijk om weten is dat de onderwijsinspectie geen formele (materiële) eisen stelt qua gehanteerde instrumenten en vorm van aantoonbaarheid. De focus ligt op het resultaat dat moet behaald worden met de cursist.

Cesuur

De onderwijsinspectie beschouwt de zeven kwaliteitscriteria als 'minimale' criteria die aansluiten bij de decretale bepalingen. Bijgevolg moet het centrum voldoen aan alle criteria. Het niet voldoen aan één van de criteria kan leiden tot een vervolgonderzoek basisregelgeving.

Voorbeeld

Centra die geen individuele trajectbegeleiding organiseren waarbij de cursist een inbreng kan doen of geen rekening houden met het perspectief van de doorverwijzer (het perspectief/de eisen van de doorverwijzer niet kennen), voldoen niet aan de minimale kwaliteitseisen. Centra die een standaardtraject voor alle cursisten vastleggen of alle cursisten met eenzelfde traject bedienen ongeacht hun perspectief of dat van de doorverwijzer, voldoen evenmin aan de regelgeving.

Keuzes maken

In sommige gevallen kan het perspectief van de cursist verschillen met dat wat de doorverwijzer aangeeft. Het is dan aan het centrum om een keuze te maken. De inspectie zal de motivatie voor die keuze nagaan.

Autonomie

De onderwijsinspectie doet geen uitspraak over hoe de centra moeten tegemoet komen aan de individuele trajecteisen van de cursisten. Dit behoort tot de autonomie van de centra. Er bestaan immers verschillende manieren om een behoeftegericht aanbod vorm te geven: aparte homogene groepen, maatwerk, binnenklasdifferentiatie, samenzetting van groepen, gecombineerd onderwijs met geïndividualiseerd afstandsonderwijs, leergroepoverschrijdend aanbod, samenwerking en doorverwijzing tussen de centra...

De onderwijsinspectie is vooral geïnteresseerd in de resultaten en gaat na in welke mate een cursist een aangepast, behoeftegericht traject doorloopt.

Evaluatiepraktijk

De evaluatiepraktijk moet afgestemd zijn op de verschillende rollen en domeinen die aan bod kwamen. Centra die een standaard evaluatiepakket hanteren, ongeacht het traject van de cursist, voldoen niet aan de voorschriften van ODXIV.

PROCEDURE VAN TOEZICHT

Aansluitend bij het gesprek over de trajectbegeleiding dat ook nu al onderdeel vormt van een doorlichting, gaat de onderwijsinspectie bij een representatieve (minstens één per deelrichtgraad) steekproef van cursisten na hoe het traject bepaald is, welk traject de cursist doorliep en hoe die cursist geëvalueerd wordt.

De cursistendossiers die de centra voor de verificatie moeten aanmaken voor de subsidiëring kunnen het vertrekpunt vormen van het onderzoek. Er worden buiten deze cursistendossiers geen andere documenten opgevraagd. In principe moeten deze cursistendossiers voldoende gegevens bevatten om een grondig onderzoek mogelijk te maken en de trajectbegeleiding te beoordelen. Centra kunnen uiteraard andere systemen hanteren en dan kan het onderzoek ook gevoerd worden op basis van die systemen. Centra geven zelf aan op basis van welke gegevens het onderzoek best gevoerd wordt.

Over alle zeven kwaliteitscriteria wordt in het doorlichtingsverslag gerapporteerd onder de rubriek leerbegeleiding. Daar vinden centra ook toelichting over de vaststellingen die het onderzoek hebben opgeleverd.

VERVOLGTRAJECT EN COMMUNICATIE MET HET WERKVELD

Het werkveld zal de volgende maanden uitgebreid en meer gedetailleerd geïnformeerd worden via verschillende kanalen:

- overlegmomenten met de pedagogische begeleidingsdiensten en de Huizen van het Nederlands
- School-/lerarendirect
- nieuwsbrief AHOVOS
- website inspectie
- infosessie CVO AHOVOS op 26/8

Via het onderzoek 'stand van zaken NT2' tijdens het eerste semester van het schooljaar 2015-2016, wordt de manier in kaart gebracht waarop de centra op vandaag de individuele trajectbegeleiding vorm geven. De onderwijsinspectie zal in het kader van dit onderzoek aan een representatief aantal CVO een werkbezoek brengen. Die werkbezoeken vormen voor de centra een vrijblijvende try-out, zonder formeel advies. Het rapport 'Stand van zaken NT2' dat volgt op de werkbezoeken is een rapport op Vlaams niveau en zal de centra een aantal benchmarks leveren waarop ze de eigen interne kwaliteitszorg met betrekking tot NT2 kunnen afstemmen.